

В.О. Яцій

УДК 811.161.2'373.21

НАЗВИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, МОТИВОВАНІ ХРИСТІЯНСЬКИМИ КАНОНІЧНИМИ ІМЕНАМИ

Реферат. У статті аналізуються назви поселень Івано-Франківської області, в основі яких християнські канонічні імена чи їх варіанти. Досліджено відпатронімі ойко́німи та найменування населених пунктів, що мотивовані жіночими іменами. Зосереджено увагу й на історичних фіксаціях відповідних топонімів.

Ключові слова: антропонім, дериват, канонічне ім'я, катойконім, ойконім, онімізація, особова назва, посесивний суфікс, топонім.

1. Відантропонімі ойко́німи

В ойконіміконі Івано-Франківщини домінує група топонімів, в основі яких знаходяться власні особові назви. Однак не завжди можна напевно з'ясувати конкретну словоформу антропоніма, а точніше його числову характеристику. Наприклад, візьмемо ойконім **Беньківці**, що на Рогатинщині. Із погляду деривації ця назва поселення може мати два варіанти мотивації: 1. Антропонімом **Беньковець* – дериват від імені *Бенько* + формант *-ець*, пор. слов'ян. *Бень* (~ із слов'ян. *бень* 'гостра', зла людина) [Казаков, с. 11], сучасні укр.: *Бень* [СП, с. 390], *Бенько* – прізвище в м. Великі Мости Сокальського р-ну Львівської обл. [ОАІУМ; КПУ Льв., 2, с. 264], **Бенько, Венько* [Трійняк, с. 64]; 2. Онімізація катойконіма *беньківці* 'група людей, що прибула з нп **Бенькове* чи **Беньківка*'. Пор. *Бенькино, Беньковка* – назви поселень у колишніх Костромській та Херсонській губ. [Vasmer RGN, I, с. 344]. Зауважимо, що в першому і другому випадку в основі лексем лежить ім'я *Бенедикт* або ж його розмовний варіант.

Досліджувані відантропонімі ойко́німи прикарпатської області мотивовані як *чоловічими іменами*, так і *жіночими*, а також *прізвиськами*. Наголосимо, що велику кількість становлять не лише християнські канонічні імена, а й питома слов'янські, тобто язичницькі.

До перших, тобто *відпатронімічних* топонімів відносимо такі: **Антонівка** (Тл.) (датується під 1750 р. [Сіреджук 2003, с. 52]); **Беньківці** (Рог.) (історично *Vienkowce*, 1472 р. [5, с. 51; 6, с. 96; Сіреджук 2003, с. 43]); **Васючин** (Рог.) (згадується у 1331 р. [Сіреджук 2003, с. 41]); **Вікторів** (Гал.) (фіксується під 1558 р. [Сіреджук 2003, с. 45]); **Гаврилівка** (Над.) (існувало в 1611 р. [Сіреджук 2003, с. 48]); **Гавриляк** (Тл.) (раніше *Гаврилів Камінь*, 1422 р. [Сіреджук 2003, с. 43]); **Ганнів** (Кол.) (в історичних джерелах відоме як *Haniow*, 1820 р. [Бучко, с. 61]); **Ганнівка** (Кос.) (об'єднане з нп *Трач* [ІМСУ ІФ, с. 398]); **Ганнівці** (Гал.) (відоме як *Ганівці*, 1416 р. [Сіреджук 2003, с. 42]); **Ганнусівка** (Тис.) (одна з історичних згадок датується як *Hanuszowcze*, 1437 р. [ІМСУ ІФ, с. 166; Бучко, с. 61]); **Гарасимів** (Тл.) (згадується з 1395 р. [Сіреджук 2003, с. 41]); **Глибівка** (Бог.) (в історичних джерелах відоме як *Глебівка*, 1643 р. [Сіреджук 2003, с. 47]); **Гоноратівка** (Рог.) (відоме як *Honoratowka*, 1785-1788 рр. [6, с. 98]); **Гошів** (Дол.) (одна із перших історичних згадок датується 1393 р. [Сіреджук 2003, с. 41]); **Григорів** (Рог.) (фіксується в 1447 р. [Сіреджук 2003, с. 43]); **Григорівська Слобода** (Рог.) (згадується з 1969 р. [6, с. 98]); **Гринівка** (Бог.) (відоме під 1707 р. [Сіреджук 2003, с. 52]); **Гринівці** (Тл.) (одна з перших історичних фіксацій – *Iwan Nyeszywyesky Hrinowski*,

1435 р. [Бучко, с. 66-67]); **Гриньків** (Рож.) (відоме як *Hryńkuw*, 1880 р. [SG, I, s. 765; III, s. 195]); **Гринява** (Вер.) (історична назва *Гриньова*, 1702 р. [Сіреджук 2003, с. 51]); **Демешківці** (Гал.) (фіксується з 1416 р. [Сіреджук 2003, с. 42]); **Дем'янів** (Гал.) (згадується під 1448 р. [ІМСУ ІФ, с. 166-167; Сіреджук 2003, с. 42]); **Добринів** (Рог.) (до 1965 р. – *Дубринів* [Сіреджук 2003, с. 43]); **Іваніківка** (Бог.) (в історичному документі фіксується під 1659 р. [Сіреджук 2003, с. 47]); **Іванівка** (Кол.) (до 1558 р. – *Іванів*, 1500 р. [Сіреджук 2003, с. 43]); **Іванівка** (Рож.) (до 1946 р. – *Янівка*, 1679 р. [Сіреджук 2003, с. 49]); **Івано-Франківськ** (ІФ) (до 9 листопада 1962 р. – *Станіслав* [ІМСУ ІФ, с. 53]); **Іллінци** (Сн.) (одна з перших історичних згадок – 1375 р. [Сіреджук 2003, с. 41]); **Ільці** (Вер.) (в історичних документах згадується під 1745 р. [Бець, Бойчук, с. 3; Сіреджук 2003, с. 51]); **Ісаків** (Тл.) (відоме з 1427 р. [Сіреджук 2003, с. 43 – 44]); **Йосипівка** (Рог.) (відоме як *Jozefowka*, 1785-1788 рр. [6, с. 100]); **Конюшки** (Рог.) (існувало в 1441 р. [ІМСУ ІФ, с. 453; Сіреджук 2003, с. 43]); **Лесівка** (Бог.) (фіксується з 1707 р. [Сіреджук 2003, с. 52]); **Лецівка** (Рож.) (згадується під 1642 р. [Сіреджук 2003, с. 49]); **Липівка** (Рог.) (до 1570 р. – *Mathiow*, 1433 р. [6, с. 101]); **Липівка** (Тис.) (до 1939 р. – *Ляцьке Шляхетське* [ІМСУ ІФ, с. 239]); **Лучинці** (Рог.) (одна з перших історичних дат – 1427 р. [Сіреджук 2003, с. 43]); **Любківці** (Сн.) (фіксується як *Lupkowce*, 1450 р. [Бучко, с. 87; Сіреджук 2003, с. 43; Худаш, с. 131]); **Максимівка** (Дол.) (існувало в 1622 р. [Сіреджук 2003, с. 49]); **Марківка** (Кол.) (історично відоме з 1643 р. [Сіреджук 2003, с. 47]); **Марківці** (Тис.) (в історичних документах датується як “... villa Markowo”, 1392 р. [Бучко, с. 88]); **Маркова** (Бог.) (згадується під 1487 р. [ІМСУ ІФ, с. 108]); **Матєївці** (Кол.) (історично відоме як *Матїївці*, 1405 р. [Сіреджук 2003, с. 43]); **Микитинці** (ІФ) (дагується з 1510 р. [Сіреджук 2003, с. 45]); **Микитинці** (Кос.) (згадується як *Mukitynce*, 1365 р. [Бучко, с. 89; Сіреджук 2003, с. 41]); **Микуличин** (ІФ) (існувало в 1412 р. [Сіреджук 2003, с. 43]); **Михалків** (Кол.) (відоме як “... samprut dictum Michalkowo”, 1448 р. [Бучко, с. 90]); **Михальче** (Гор.) (історично “... орр. *Muchalcze*”, 1439 р. [Бучко, с. 90; Сіреджук 2003, с. 42]); **Мишин** (Кол.) (фіксується як “... *Miszin pro locatione villae*”, 1373 р. [Бучко, с. 90]); **Назаренкове** (Гор.) (історично *Szartowyecz*, 1444 р. [Бучко, с. 92]); **Нова Липівка** (Тис.) (об’єднане з нп *Липівка* [ІМСУ ІФ, с. 239]); **Новий Мартинів** (Гал.) (відоме з 1438 р. [4, с. 104]); **Новомарківка** (Кол.) (як *Рунгори* (*Рунгури*), 1567 р. [Сіреджук 2003, с. 45]); **Олеша** (Тл.) (уперше згадується у 1205-

1292 рр. [ІМСУ ІФ, с. 604 – 605; 2, с. 18]); **Олешів** (Тл.) (існувало як *Oleszow*, 1444 р. [ІМСУ ІФ, с. 594; Бучко, с. 96; Сіреджук 2003, с. 44]); **Олешків** (Сн.) (відоме з 1453 р. [Худаш, с. 274; Сіреджук 2003, с. 43]); **Остапківці** (Гор.) (фіксується як *Ostapkowcze*, 1373 р. [Бучко, с. 97; Сіреджук 2003, с. 42]); **Павликівка** (Кал.); **Павлівка** (Тис.) (до 1946 р. – *Павельче* (*Павелче*) [ІМСУ ІФ, с. 240]); **Петрилів** (Тл.) (історично відоме з 1378 р. [Сіреджук 2003, с. 41]); **Петрів** (Тл.) (одна з перших згадок – “... *Andrejko de Petrow*”, 1438 р. [Бучко, с. 99; Сіреджук 2003, с. 44]); **Пилипи** (Кол.) (фіксується як *Pilipy*, 1787-1788 рр. [Бучко, с. 99]); **Пилипівці** (Рог.) (одна з перших історичних фіксацій – *Pilipci*, 1887 р. [SG, VIII, s. 140]); **Підмихайлівці** (Рог.) (згадується як *Podmichalowcze*, 1436-1456 рр. [6, с. 103]); **Семаківці** (Гор.) (відоме з 1447 р. [Сіреджук 2003, с. 42]); **Семаківці** (Кол.) (існувало в 1427 р. [Сіреджук 2003, с. 43]); **Семенівка** (Гор.) (відоме під 1435 р. [Сіреджук 2003, с. 42]); **Семичів** (Дол.) (історично *Сенечоль*, 1586-1881 рр. [АЮЗР, I/12, с. 510]); **Старий Мартинів** (Гал.) (до 1560 р. – *Мартинів*, 1439 р. [Сіреджук 2003, с. 42]); **Степанівка** (Кал.) (об’єднане з нп *Завадка* [ІМСУ ІФ, с. 270]); **Стефанівка** (Рог.) (фіксується з 1947 р. [6, с. 104]); **Стецева** (Сн.) (в історичних документах згадується як “... villa *Staczewa*”, 1472 р. [ІМСУ ІФ, с. 553; Бучко, с. 112; Сіреджук 2003, с. 43]); **Стецівка** (Сн.) (історично “... *Steckowka alias Szczeslikowka*”, 1669 р. [Бучко, с. 112]); **Тарасівка** (Тл.) (стара назва *Jackuwka*, 1855 р. [Бучко, с. 114]); **Трофанівка** (Сн.) (історична фіксація – “... *Trofanywka albo Trefanywka, Tryfanywka*”, 1855 р. [Бучко, с. 117]); **Яківка** (Тл.) (в історичних документах згадується як “...w *Jakubowce, Jakubowka*”, 1670 р. [Бучко, с. 123]); **Якубів** (Дол.) (фіксується з 1577 р. [Сіреджук 2003, с. 46]); **Якубівка** (Гор.) (історично відоме з 1668 р. [Сіреджук 2003, с. 47]); **Яремча** (ІФ) (у 1788 р. (1787 р.) [Сіреджук, с. 126] було відоме як поселення, що належало до с. *Дори*, 1618 р. [ІМСУ ІФ, с. 425 – 426; Сіреджук, с. 136]).

До цієї ж групи зараховуємо також ойконіми, в основі яких лежать жіночі християнські імена: **Богородичин** (Кол.) (на сторінках історичних джерел фіксується як *Brodiczin, Brodaczin*, 1436 р. [Бучко, с. 53; Сіреджук 2003, с. 43]; **Калинівка** (Рог.) (до 1963 р. (1962 р.) [ІМСУ ІФ, с. 476] – *Жовчів* [Сіреджук 2003, с. 43]); **Ланчин** (Над.) (одна з перших історичних фіксацій – “... *Maxim de Lanczyn, Lanczina*”, 1400 р. [Бучко, с. 84; Сіреджук 2003, с. 41]); **Малинівка** (Рог.) (відоме з 1947 р. [6, с. 102]); **Маринопіль** (Гал.) (до 1939 р. – *Маріамполь* [ІМСУ ІФ, с. 170]); **Надіїв** (Дол.) (існувало як “... село *Надѣво* ись приселкомъ ись Кропив-

ники”, 1399 р. [Сіреджук 2003, с. 41; 7, с. 163]); **Насташине** (Гал.) (в історичних джерелах фіксується як *Настасків*, 1378 р. [Сіреджук 2003, с. 41]); **Німшин** (Гал.) (відоме з 1438 р. [Сіреджук 2003, с. 42]); **Олещин** (Тл.) (історично відоме як “...ws. Oleszyn...w Olekszynie”, 1661-1665 рр. [Бучко, с. 96]); **Палагичі** (Тл.) (згадується під 1213 р. [ІМСУ ІФ, с. 605; 2, с. 18]); **Рогатин** (Рог.) (в історичних документах фіксується під 1184 р. [Худаш, с. 175; 6, с. 103]); **Химчин** (Кос.) (історичні назви – *Хомчин*, *Хімчин*, 1592 р. [Сіреджук 2003, с. 46]).

1.1. Ойконіми, мотивовані чоловічими іменами

З-поміж назв населених пунктів Івано-Франківської обл., які мотивовані християнськими канонічними (що наявні у святцях) іменами, зафіксовано 91 топонімів: 79 – пов’язані з чоловічими іменами та 12 – з жіночими. Щодо ойконімів, які пов’язані з чоловічими іменами, вкажемо такі:

Антонівка (Тл.) < ОН *Антон* (поширене ім’я у слов’ян) + суфікс *-ів-к-а*; **Беньківці** (Рог.). В.В. Котович розглядає аналізований ойконім як дериват від ОН **Бенк* + суфікс *-овци (> -івці)* [5, с. 51; 6, с. 96] [ще див. початок статті]; **Васючин** (Рог.). Топонім похідний від антропоніма *Васюка* < *Вася* < *Василь* (поширене слов’янське ім’я) + посесивний суфікс *-ин* (первісно *Васючин* двір, хутір, присілок тощо), підтвердженням якому є ОН сучасні укр. *Васюк*, *Васюка* [Трійняк, с. 61; ОКУМ]; **Вікторів** (Гал.). З.Б. Федунків розглядає топонім як ‘поселення навколо ченців-вихторів’ [9, с. 134]. Швидше за все, найменування мотивоване антропонімом *Віктор* + суфікс належності *-ів*. Пор. *Віктор* – поширене ім’я, а також прізвище (?) *Віктор* (Петро *Віктор*, Полтавський полк Петрашова Полтавська), 1649 р. [Реєстр, с. 410]; **Гаврилівка** (Над.). Назва поселення мотивована ОН *Гаврило* (поширене слов’янське ім’я) + суфікс *-ів-к-а*. Пор. сучасні: *Гаврилівка* (11), *Гаврилівка Перша*, *Гаврилівка Друга* – поширена назва поселень в Україні [АТУ, с. 378] тощо; **Гавриляк** (Тл.). З погляду словотвору топонім мотивований особовою назвою *Гаврило* [див. вище] + формант *-’ак*; **Ганнів** (Кол.). Д.Г. Бучко вважає, що топонім походить від ОН *Ганно* < лат. *Johannes* + суфікс *-ів* [Бучко, с. 61]. Ойконім мотивований антропонімом *Ганн(-а)* (поширене слов’янське ім’я) + суфікс належності *-ів*. Пор. ОН: сучасне на Дніпропетровщині укр. *Ган* [ХХД, с. 20; КПУ ІФ, 3, с. 166], (похідне) *Ганій* (прізвище в с. Слобода-Небилівська Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.) [ОАІУМ]; **Ганнівка** (Кос.). Найменування похідне від імені *Ганн(-а)* (поширене слов’янське ім’я) + суфікс *-ів-к-а* [див. вище]; **Ганнівці** (Гал.). Теоретично це множинна форма від антропоніма *Назви населених пунктів Івано-Франківської області...*

Ганн(і)овець* – дериват від ОН **Ганн(і)ов* + формант *-ець*, пор. ім’я укр. *Ганівець* (< *Ганна / Анна*) [Трійняк, с. 83]. Припустима також онімізація катоїконіма *ганнівці* ‘група людей, що прибула з нп *Ганнів* чи *Ганнівка*’ [приклад див. вище]; **Ганнусівка (Тис.). Д.Г. Бучко вважає, що топонім мотивований ОН *Ганус* < лат. *Johannes* [Бучко, с. 61]. Ойконім мотивований особовою назвою *Ганнус(-я)* < *Ганна* (поширене слов’янське ім’я) + суфікс *-ів-к-а*; **Гарасимів** (Тл.). Найменування мотивоване ім’ям *Герасим* (*Гарасим*) (поширене слов’янське ім’я) + суфікс належності *-ів*; **Глибівка** (Бог.). Уважаємо, що для досліджуваної назви поселення припустимі такі варіанти мотивації: 1. (Контактним) (мікро)топонімом *Глибів(-ов-а, -ов-е)* (пор., напр., сучасна нп укр. *Глибів* (Тернопілька й Хмельницька обл.) [АТУ, с. 379]) + суфікс *-к-а*; 2. Особовою назвою *Гли(і)б* (поширене слов’янське ім’я) (пор. прізвище укр. *Глиб* [ТД, с. 66; Holutiak, s. 110]) + формант *-ів-к-а*; **Гоноратівка** (Рог.). Швидше за все, для досліджуваного ойконіма теоретично припустимі такі варіанти мотивації: 1. (Контактним) (мікро)топонімом **Гоноратовий(-а, -е)* + афікс *-к-а*; 2. Особовою назвою *Гонорат* + формант *-ів-к-а*. Пор. рос. *Гонорат* [Петровский, с. 89]; **Гошів** (Дол.). Найменування поселення похідне від антропоніма *Гош* + посесивний суфікс *-ів*. Пор. ОН: *Гош* – сучасне українське прізвище в Канаді [Holutiak, s. 118], ім’я *Гош* < *Георгій* [Трійняк, с. 86 – 87]; **Григорів** (Рог.). Найменування поселення мотивоване антропонімом *Григор* < *Григорій* (поширене слов’янське ім’я) + посесивний суфікс *-ів*. Пор. ОН укр. *Григор* – прізвище на Закарпатті [Чучка, с. 160]. Стосовно споріднених топонімів додамо укр. *Григорів* – сучасний ойконім у Тернопільській обл. [АТУ, с. 381]; **Григорівська Слобода** (Рог.). Складена назва. *Слобода* мотивована апелятивом *слобода*. Компонент-означення *Григорівська* узятя з нп *Григорів*, із яким с-ще межує. Пор. ще укр. *Григорівська Слобода* – сучасне поселення у Київській обл. [АТУ, с. 382]; **Гринівка** (Бог.). Ойконім мотивований особовою назвою *Гринь* < *Григорій* (поширене слов’янське ім’я) + формант *-ів-к-а*. Пор. ОН: укр. *Гринь* – прізвище на Закарпатті [Чучка, с. 160], рос. *Гринко*, *Гренко* [8, с. 467]. Стосовно співвідносних топонімів додамо сучасну нп *Гринівка* (2) – поселення в Україні [АТУ, с. 382]; **Гринівці** (Тл.). Швидше за все, це множинна форма від антропоніма **Грині(о)вець* – дериват від ОН **Грині(о)в* (< *Гринь*) + суфікс *-ець* [див. вище], або ж це онімізація катоїконіма *гринівці* ‘група людей, що прибула з нп *Гринів* чи *Гринівка*’. Пор. *Гринів*, *Гринів Яр*, *Гринівка* (2) – сучасні поселення в Україні [АТУ, с. 382]; **Гриньків** (Рож.). Ойконім мотивований особовою назвою *Гринько* < *Гринь* < *Григорій*

(поширене слов'янське ім'я) + посесивний суфікс *-iv*; **Гринява** (Вер.). Швидше за все, сучасна назва поселення помилкова, замість історичної – *Гриньова* < варіанта власного імені *Гринь* (< *Григорій*) + формант *-ав-а*; **Демешківці** (Гал.). Вочевидь, це множинна форма від антропоніма **Демешкі(о)вець* – дериват від ОН **Демешкі(о)в* + суфікс *-ець*, пор. ОН: сучасне прізвище укр. *Демешко* [Горпинич, Бабій, с. 38], ім'я *Демешко* < *Дементій* або *Демид* чи *Дем'ян* [Трійняк, с. 102, 103], або ж це онімізація катойконіма *демешківці* 'група людей, що прибула з нп *Демешків* чи **Демешківка*'. До сказаного додамо сучасне укр. *Демешкове* – поселення в Кіровоградській обл. [АТУ, с. 383]; **Дем'янів** (Гал.). Найменування мотивоване антропонімом *Дем'ян* (поширене слов'янське ім'я) + суфікс належності *-iv*. Стосовно споріднених топонімів додамо сучасне *Дем'янівка* (9) – поширена назва поселень в Україні [АТУ, с. 383]; **Добринів** (Рог.). На нашу думку, найменування поселення мотивоване антропонімом **Добринь* (< **Добра* + посесивний суфікс *-ин* [первісно *Добрин* двір, хутір, присілок тощо]) + формант *-iv*. Пор. ОН: сучасне укр. *Добрін* [Горпинич, Бабій, с. 39], слов'ян. *Добрын* (= *Добрыня*) [Казаков, с. 42] та ін. З апелятивного матеріалу наведемо: рос. *добрыня* 'добра людина; пряма і простувата, нехитра, нескрита й доброзичлива', схв. *добрыня* 'добра людина' тощо [ЭССЯ, 5, с. 46-47]. Стосовно топонімного контексту додамо ще укр. *Добрин* (л. Черемошу л. Пруту л. Дунаю) – потік на Верховинщині, гідронім *Добринка* (Житомирська обл.) і под. [СГУ, с. 175], *Добринь* – поселення в Житомирській обл., рос. *Добрыня*, *Добрыня на Острове* – урбаноніми Новгорода, *Добриня* – ойконім [10, с. 72, із посиланням на: НПК, I, с. 847; II, с. 500; III, с. 65], блр. *Дабрынь* – назви поселень у Гомельській (2) і Брестській обл. [Рапановіч Гом., с. 57, 61; Рапановіч Бр., с. 44], пол. *Dobrzyń* – назва озера [НВ, с. 185], *Dobrinj* – поселення в Хорватії, *Dobrinje* – назва поселення в Сербії, *Dobrinja* – поселення в Боснії та Герцеговині [Im. m., s. 129] та ін.; **Іванківка** (Бог.). Ойконім мотивований антропонімом *Іваник* < *Іван* (поширене ім'я у слов'ян) + суфікс *-iv-к-а*. Пор. ОН укр. *Іваник* [Трійняк, с. 145]; **Іванівка** (Кол.). Найменування мотивоване особою назвою *Іван* (поширене ім'я у слов'ян) + формант *-iv-к-а*. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще 123 сучасних нп *Іванівка* в Україні [АТУ, с. 392]; **Іванівка** (Рож.) [див. вище]; **Івано-Франківськ** (ІФ). Зауважимо, що у багатьох виданнях спостерігаємо різнобій у вживанні історичної назви: Станіславів, Станіславів, Станіслав. П. Дрогомирецький наголошує на тому, що оскільки назву новозаснованому місту дали Потоцькі, то вона, треба думати, була спочатку

польською і такою фіксується в усіх польських виданнях аж до 1939 року [1, с. 61]. Учений стверджує: в українській мові Галичини XVIII – поч. XIX ст., коли тут панівною залишалася здебільшого польська (кирилицею друкувалися лише поодинокі книжки релігійного змісту), найбільш поширеною була назва міста "Станіславовь".

Після 1848 року з початком національно-культурного відродження в Галичині та з появою української періодики фіксуються різні форми назви повітового міста: Станіславів, Станіславів, Станіслав'ь.

Починаючи з кін. XIX століття, в українській мові переважає назва Станіславів. Отже, до 1939 року в Галичині найбільш поширеною стає назва "Станіславів". Із 1939 до 1962 р. місто офіційно по-українськи стало називатися Станіслав ... [1, с. 61]. Нова назва міста мотивована ім'ям великого західноукраїнського культурного діяча *Івана Франка*. Пор. укр. *Івано-Франкове* – сучасний ойконім у Львівській обл. [АТУ, с. 392]; **Іллінці** (Сн.). Д.Г. Бучко припускає мотивацію ойконіма назвою церкви, освяченої на честь святого *Іллі* [Бучко, с. 75 – 76]. Швидше за все, це множинна форма від антропоніма **Іллінець* – дериват від ОН **Іллін* + суфікс *-ець*, пор. ОН: співвідносні ст.-укр. Васко *Иленько*, 1649 р. [Реєстр, с. 374], сучасне укр. *Ілліна* [Горпинич, Бабій, с. 51] та ін. Припустима також онімізація катойконіма *іллінці* 'група людей, що прибула з нп *Іллін* чи *Іллінка*'. Пор. *Іллін*, *Іллінка* (11) – поширені сучасні топоніми в Україні [АТУ, с. 392], *Іллінка* (річка в Житомирській обл.) [СГУ, с. 221]; **Ільці** (Вер.). На нашу думку, це множинна форма від особової назви **Ілець* – дериват від імені **Ілько* (< *Ілля* – поширене слов'янське ім'я) + суфікс *-ець*, або ж це онімізація катойконіма *ільці* 'група людей, що прибула з нп **Ілька(-и)*'. Пор. (споріднене) гідронім укр. *Ільця* (л. Чорного Черемошу л. Черемошу п. Пруту л. Дунаю) (історично – *Ілсія*, 1880 р. [SG, I, s. 728]) [СГУ, с. 222]; **Ісаків** (Тл.). Маловірогідною видається версія, що найменування нп *Ісаків* пов'язане з татаро-монгольським нашестям (монг. *ясак* 'данина') [2, с. 20]. Більш прийнятніша відантропонімна мотивація, що підтверджується й місцевою легендою [2, с. 14]. Ойконім мотивований антропонімом *Ісак* + посесивний суфікс *-iv*; **Йосипівка** (Рог.). Найменування похідне від особової назви *Йосип* (поширене ім'я у слов'ян) + суфікс *-iv-к-а*. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще сучасне *Йосипівка* (32) – поширена назва поселень в Україні [АТУ, с. 393]; **Конюшки** (Рог.). Можливо, це демінутив від ойконіма **Конюхи*, або ж множинна форма від прізвиськової особової назви *Конюшка(о)* (первісно *конюшки*: рід *Конюшка*), підтвердженням якому є ОН:

сучасні укр. імена *Конюшко*, *Конюшок* < *Конон* [Трійняк, с. 179]; прізвища *Конюх* [Горпинич, Бабій, с. 60], *Конюшко* [Худаш 2004, с. 158] і под.; **Лесівка** (Бог.). Назва поселення мотивована особовою назвою *Лесь* < *Олександр*, *Олексій* + суфікс *-ів-к-а*. Пор. укр. *Лесівка* – сучасний ойконім у Харківській обл. [АТУ, с. 404]; **Лецівка** (Рож.). Ойконім мотивований антропонімом **Лець* + формант *-ів-к-а*; **Липівка** (Рож.). На наш погляд, досліджуваний топонім можна кваліфікувати як відантропонічне похідне – від особової назви *Липа* + суфікс *-ів-к-а*, підтвердженням якому є ОН: ім'я укр. *Липа* < *Олімпіада* чи *Олімпій* [Трійняк, с. 267, 268], *Липа* – українське прізвище в Америці [Holutiak, s. 249], рос. *Липа* < 1) *Алпий*, *Ипаний*, 2) *Олимпиад*, *Олимпиада* [Петровский, с. 311, 169] та ін.; **Липівка** (Тис.) [див. вище]; **Лучинці** (Рож.). Очевидно, це множинна форма від антропоніма *Лучинець* (~ укр. *лучити* ‘сполучати’ або ж ‘мітити, цілити, прицілюватися’ [Грінченко, 2, с. 383], рос. діал. *лучить* ‘сполучати’, ‘бити з лука’, *лучити* ‘уцілити’ ст.-пол. *łaczycь* ‘розділяти, розлучати’, ‘об’єднувати, сполучати’, *łuczycь* ‘цілити, мітити, отримати, досягти, попасти, прибити; знайти; вдарити’ та ін. [ЭССЯ, 16, с. 132 – 133, 162]) – дериват від ОН *Лучин* + формант *-ець*, пор. імена укр. *Лучин*, *Лучина*, *Лучинець* < *Лука* [Трійняк, с. 197-199]. З погляду деривації досліджуваного топоніма припускаємо також онімізацію катойконіма *лучинці* ‘група людей, що прибула з нп *Лучин*, **Лучинка* чи з-під р. *Луца*’. Пор. сучасне укр. *Лучин* – поселення в Житомирській обл. [АТУ, с. 406] та гідронім *Лучиний* (л. Довгої л. Боржави п. Тиси л. Дунаю) [СГУ, с. 331]; **Любківці** (Сн.). Д.Г. Бучко розглядає цей топонім як утворення від патронімічної назви *Любківці* < ОН *Любка* < *Любомиль*, *Любомирь* та ін. [Бучко, с. 87]. Можливо також, що це множинна форма від антропоніма **Любкі(о)вець* – дериват від ОН **Любкі(о)в* + формант *-ець*, пор. ОН слов'ян. *Любка* [Бучко, с. 87, із посиланням на: Морошкин, с. 114], або ж це онімізація катойконіма *любківці* ‘група людей, що прибула з нп **Любків* чи **Любківка*’. До онімного аспекту додамо сучасний гідронім укр. *Любка* (3) [СГУ, с. 332]; **Максимівка** (Дол.). Топонім мотивований антропонімом *Максим* + формант *-ів-к-а*. Пор. ще сучасне *Максимівка* (22) – поширений ойконім на Україні [АТУ, с. 408]; **Марківка** (Кол.). Ойконім мотивований особовою назвою *Марко* [ІМСУ ІФ, с. 340 – 341] + формант *-ів-к-а*. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще сучасне *Марківка* (11) – поширена назва населених пунктів в Україні [АТУ, с. 410]; **Марківці** (Тис.). Множинна форма від антропоніма *Маркі(о)вець* (модель типу *Іванець*, *Максimeць* і под.) – дериват від ОН *Маркі(о)в* + формант *-ець*, пор. ОН: сучас-

Назви населених пунктів Івано-Франківської області...

не укр. *Марковець* [Горпинич, Бабій, с. 77], *Марків* – поширене українське прізвище [ОКІ-УМ]. З іншого боку, це може бути онімізація катойконіма *марківці* ‘група людей, що прибула з нп **Марків* чи *Марківка*’; **Маркова** (Бог.). Назва поселення мотивована особовою назвою *Марко* + посесивний суфікс *-ов-а* (первісно *Маркова* земля, садиба, оселя тощо). Для порівняння додамо ще *Маркова*, *Маркова Волиця*, *Маркове* (4) – сучасні топоніми в Україні [АТУ, с. 410] тощо; **Матеївці** (Кол.). Можливо, це множинна форма від антропоніма **Матеївець* – дериват від ОН **Матеїв* + суфікс *-ець*, пор. (співвідносне) сучасне укр. *Матвієць* [Горпинич, Бабій, с. 78], ст.-пол. *Maciejowiec*, *Maciejuw*, 1674 р. [Rymut, II, s. 51], ст.-болг. *Матией*, VII ст. [Зимов, с. 148]. Або ж це онімізація катойконіма *матеївці* ‘група людей, що прибула з нп **Матеїв* чи **Матеївка*’. Пор. *Матієве*, *Матіївка* (2) – сучасні ойконіми в Україні [АТУ, с. 410], гідронім *Матейкова Звора* (Закарпатська обл.) [СГУ, с. 355] тощо; **Микитинці** (ІФ). Множинна форма від антропоніма **Микитинець* – дериват від ОН **Микитин* + формант *-ець*. Припустимо також онімізація катойконіма *микитинці* ‘група людей, що прибула з нп **Микитин* чи **Микитинка*’. Пор. ще укр.: *Микитинці* – сучасний ойконім у Хмельницькій обл. [АТУ, с. 411], гідроніми *Микитин*, *Микитина* [СГУ, с. 361]; **Микитинці** (Кос.) [див. вище]; **Микуличин** (ІФ). Найменування поселення мотивоване особовою назвою **Микулиця* (< **Микула*) + посесивний суфікс *-ин* (первісно *Микуличин* двір, хутір, присілок тощо). Пор. ОН: співвідносне сучасне укр. *Микулич* [Редько, с. 156], **Никулиця* (< *Микола*) [Трійняк, с. 230], *Никулиця* [ОКІУМ], *Микула* [ІМСУ ІФ, с. 438] та ін.; **Михалків** (Кол.). Найменування поселення мотивоване особовою назвою **Михалко* < *Михайло* + суфікс належності *-ів*. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще сучасне укр. *Михалків* – ойконім у Тернопільській обл. [АТУ, с. 412]; **Михальче** (Гор.). Кваліфікація розглянутої назви як деривата з формантом *-је* від антропоніма *Михалко* [Бучко, с. 90] суперечить нормам словотвору [детальніше див.: 11, с. 212-213]. Ойконім мотивований антропонімом *Михалець* – дериват від ОН *Михал* + формант *-ець* (первісно *Михальче* поле, дворище, село тощо), підтвердженням якому є ОН: ст.-укр. *Михалець*, 1451 р. [АЮЗР, IV/8, с. 277], прізвище *Михалець*, 1584 р. [АКЖМУ, с. 177], *Михалець* – сучасне прізвисько (с. Миколаїв Радехівського р-ну Львівської обл.) [запис наш] та ін. Пор. ще сучасне *Михальча* – ойконім в Україні [АТУ, с. 412]; **Мишин** (Кол.). Назва поселення похідна від особової назви *Миша* (< *Михайло* або онімізований апелятив *миш* / *миша*, пор., напр., рос. діал. *мыш* ‘про людину, невелику на зріст (прізвище-

ко), словін. *тѣља* окрім основного значення ‘миша’, ще фіксується ‘жінка, яка підглядає’, схв. *тйш* ‘слабка, ляклива людина, боягуз’ [ЭССЯ, 21, с. 64 – 66]) + посесивний суфікс *-ин* (первісно *Мишин* двір, хутір, присілок тощо). Пор. ОН: сучасне укр. (із позначкою з рос.) *Миша* [Трійняк, с. 238], д.-рус. *Миша*, 1231 р. [ОКІУМ], ст.-пол. *Misza* (“...pro viro suo *Mi[a]sza*”), 1389 р., *Mysza* (“... Andreas *Myscha*”), 1439 р. [SSNO, III, s. 529], *Mysza*, 1501 р. [Rymut, II, s. 129] тощо; **Назаренкове** (Гор.). Назва поселення мотивована антропонімом *Назаренко* (< *Назар*) + посесивний суфікс *-ов-е* (первісно *Назаренкове* поле, дворище, село тощо). Пор. ОН укр. *Назаренко* [Трійняк, с. 245]; **Нова Липівка** (Тис.) [див.: нп Липівка (Рог., Тис.)]; **Новий Мартинів** (Гал.). Складена назва. Найменування *Мартинів* мотивоване антропонімом *Мартин* + посесивний суфікс *-ів*. Компонент-означення *Новий* функціонує як елемент протиставлення [див.: нп Старий Мартинів (Гал.)]; **Новомарків-ка** (Кол.). В основі найменування поселення особова назва *Марко* + формант *-ів-к-а*. Перший компонент складної назви *Ново-* (тобто *новий*) слугує для розрізнення двох населених пунктів в одному районі: *Марківка* [див. вище] та до-сліджуваного; **Олеша** (Тл.). Відомі такі версії походження ойконіма: 1. Від ОН *Олешь* + суфікс **-ьја*; 2. Мотивоване апелятивом *ольха* + формант **-ьја* [Худаш, с. 272 – 273]; 3. Від ОН *Олех* + суфікс *-је* [Бучко, с. 95]. Пор. ще укр. *Олеша* – сучасний ойконім у Тернопільській обл. [АТУ, с. 421]; **Олешів** (Тл.). Ойконім мотивований особовою назвою **Олеш* + посесивний суфікс *-ів*. Пор. ОН укр. **Олеш* [Трійняк, с. 261]; **Олешків** (Сн.). Топонім похідний від антропоніма *Олешко* + суфікс належності *-ів*, підтвердженням якому є ОН укр. *Олешко* < *Олексій* [Скрипник, Дзятківська, с. 85]; **Остапківці** (Гор.). На нашу думку, це множинна форма від антропоніма **Остапкі(о)вець* – дериват від ОН **Остапкі(о)в* + формант *-ець*, пор. ОН: ст.-укр. *Ostapko*, 1441 р. [Бучко, с. 97], сучасне укр. *Остапко* – прізвище в м. Великі Мости Сокальського р-ну Львівської обл. [ОАІУМ]. З іншого боку, це може бути онімізація катойконіма *остапківці* ‘група людей, що прибула з нп **Остапків* чи **Остапківка*’; **Павликівка** (Кал.). Ойконім мотивований особовою назвою *Павлик* (< *Павло*) + формант *-ів-к-а*, підтвердженням якому є ОН укр. *Павлик* [Трійняк, с. 278]; **Павлівка** (Тис.). Назва похідна від власного імені *Павло*, оформленого за допомогою форманта *-ів-к-а*. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще 61 нп *Павлівка*, *Павлівка Друга* (2), *Павлівка Перша* (2) – сучасні ойконіми в Україні [АТУ, с. 423] тощо; **Петрилів** (Тл.). Ойконім мотивований особовою назвою *Петрило* < *Петро* + посесив-

ний суфікс *-ів*. Пор. ОН укр. *Петрило* [Трійняк, с. 293]; **Петрів** (Тл.). Найменування поселення похідне від власного імені *Петро* + суфікс належності *-ів*; **Пилипи** (Кол.). Множинна форма від особового імені *Пилип* (первісно *пипи*: рід *Пилипа*). Пор. ОН укр. *Пилип* [Трійняк, с. 296]. Стосовно ідентичних сучасних топонімів додамо ще *Пилипи* (5), *Пилипи-Борівські*, *Пилипи-Олександрівські* – поширені назви поселень в Україні [АТУ, с. 425] тощо; **Пилипівці** (Рог.). Множинна форма від антропоніма **Пилипі(о)вець* – дериват від ОН **Пилипі(о)в* + формант *-ець*, або ж це онімізація катойконіма *пипілівці* ‘група людей, що прибула з нп **Пилипів* чи *Пилипівка*’. Пор. сучасне *Пилипівка* (6) – поширена назва поселень в Україні [АТУ, с. 425]; **Підмихайлівці** (Рог.). На нашу думку, це множинна форма від антропоніма **Підмихайлі(о)вець* – дериват від ОН **Підмихайлі(о)в* + формант *-ець*. Припустима також онімізація катойконіма *підмихайлівці* ‘група людей, що прибула з нп **Підмихайлів* чи **Підмихайлівка*’; **Семаківці** (Гор.). Множинна форма від антропоніма **Семакі(о)вець* – дериват від ОН *Семакі(о)в* + формант *-ець*, підтвердженням якому є ОН: споріднені: імена укр. *Семак*, *Семачка*, *Семик* < *Семен* [Трійняк, с. 331-333], прізвище *Семак* [Holutiak, s. 362], рос. *Семаков* [СКТК, с. 719] і под. Імовірно також, що це онімізація катойконіма *семаківці* ‘група людей, що прибула з нп **Семаків* чи **Семаківка*’. Пор. ще укр.: *Семаківці* – сучасний ойконім у Тернопільській обл. [АТУ, с. 435], гідронім укр. (похідне) *Семаківський* (Чернівецька обл.) [СГУ, с. 494] тощо; **Семаківці** (Кол.) [див. вище]; **Семенівка** (Гор.). Найменування поселення мотивоване антропонімом *Семен* + формант *-ів-к-а*. Пор. ще сучасне *Семенівка* (38) – поширена назва населених пунктів в Україні [АТУ, с. 435]; **Семичів** (Дол.). Ойконім похідний від особової назви *Семик* + посесивний суфікс *-ів*. Пор. ОН укр. *Семик* [Трійняк, с. 332]; **Старий Мартинів** (Гал.). Складена назва. Компонент-означення *Старий* вжито у функції диференціації [див.: нп Новий Мартинів (Гал.)]; **Степанівка** (Кал.). Топонім мотивований антропонімом *Степан* + формант *-ів-к-а*. Зафіксовано ідентичні сучасні топоніми, пор. *Степанівка* (48), *Степанівка Перша* – поширені назви поселень в Україні [АТУ, с. 441] тощо; **Стефанівка** (Рог.). Найменування поселення похідне від особового імені *Стефан* ~ із *Степан* + формант *-ів-к-а*. Пор. ще *Стефанівка* – сучасне поселення в АР Крим, *Стефанівщина* (Полтавська обл.) [АТУ, с. 441]; **Стецева** (Сн.). Ойконім мотивований антропонімом **Стець* < *Степан* + посесивний афікс *-ев-а* (первісно *Стецева* земля, садиба, оселя тощо), підтвердженням якому є ОН укр. *Степан*,

Стець [Трійняк, с. 348, 349]; **Стецівка** (Сн.). Назва поселення похідна від особової назви **Стець* < *Степан* + формант *-ів-к-а* [див. вище]. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще сучасне укр. *Стецівка* (2) – поселення у Черкаській обл. [АТУ, с. 441]; **Тарасівка** (Тл.). Топонім мотивований особовою назвою *Тарас* (поширене ім'я у східних слов'ян) + формант *-ів-к-а*; **Трофанівка** (Сн.). Топонім мотивований особовим ім'ям *Трофан* + формант *-ів-к-а*, підтвердженням якому є ОН укр. *Трофан* [Трійняк, с. 365]; **Яківка** (Тл.). Топонім похідний від особової назви *Яків* + демінутивний афікс *-к-а*. Пор. ОН укр. *Яків* [Трійняк, с. 413]; **Якубів** (Дол.). Назва поселення мотивована антропонімом *Якуб* + посесивний суфікс *-ів*, що підтверджує ОН укр. *Якуб* [Трійняк, с. 415]; **Якубівка** (Гор.). Ойконім похідний від особової назви *Якуб* + формант *-ів-к-а* [див. вище]. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще *Якубівка* (3) – сучасне поселення в Україні [АТУ, с. 455]; **Яремча** (ІФ). Похідне від особового імені **Яремець* – дериват від ОН *Ярем(-а)* + формант *-ець* [детальніше див.: 11, с. 212-214] (первісно *Яремча* земля, садиба, оселя тощо) (варіант канонічного імені, побудований аналогічно до поширених в українській мові антропонімів типу *Іванець*, *Федорець* та ін.).

1.2. Ойконіми, мотивовані жіночими іменами

Богородичин. М.Л. Худаш вважає, що варіанти *Brody(i)czyn* – писарські полонізми-субституції. Лише в II пол. XVIII ст., за асоціацією з назвою матері Ісуса Христа *Богородиці*, цей ойконім народно-етимологічним способом був перетворений у варіант *Богородичин* [Худаш 2004, с. 36]. Один із первинних варіантів назв поселення – *Бородичин* – посесив на *-ин* від антропоніма **Бородика*, а не від ОН *Бородка*, як твердить Д.Г. Бучко [Бучко, с. 53]. Цю словотвірну невідповідність помічає й М.Л. Худаш [Худаш 2004, с. 36]. Нове найменування села мотивоване особовою назвою **Богородиця* < укр. *богородиця* ‘богородиця’ [Грінченко, 1, с. 80] + суфікс належності *-ин* (< **-in*) (первісно *Богородичин* < *богородичин* двір, хутір, присілок тощо), підтвердженням якому є ОН: спільнокореневі укр. *Богород* [ОКІУМ], блр. *Багародзь* [Бірыла 1969, с. 31] і под. Досліджуваний ойконім має однокореневий аналог у гідронімії сусіднього Косівського р-ну – (похідне) пот. *Богородичний* (бас. Пруту) [СГУ, с. 61]; **Калинівка** (Рог.). На нашу думку, теоретично найменування припустимі такі варіанти мотивації: 1. (Контактним) (мікро)топонімом *Калинів(-ов-а, -ов-е, -ов-ий)* (пор., напр., сучасні нп укр.: *Калинів* (Львівська обл.), *Калинова Балка* (Луганська обл.), *Калинове* (6 – Донецька, Луганська й Харківська обл.), *Калиновий Гай* (Житомирська обл.) [АТУ, с. 393]) + суфікс *-к-а*; 2. Відпрізвиськовим антропонімом *Калина* + суфікс *-ів-к-а*, що доводять ОН: сучасне ім'я укр. *Калина* < *Каленик* [Трійняк, с. 163], прізвища *Калин* [КПУ ІФ, 2, с. 575; КПУ Льв., 1, с. 430], ст.-рос. *Калина* Яковлевъ, 1571 р. [Тупиков, с. 171 – 172], сюди ж блр. *Каліна* [Худаш 2004, с. 131] і под.; **Ланчин** (Над.). Найменування поселення похідне від антропоніма *Ланка* (< ОН *Меланка* (*Меланія*) або ж від однойменного апелятива, пор. блр. діал. *ланка* ‘сита повна жінка, товстуха’ [Бялькевіч, с. 246]) + суфікс належності *-ин* (первісно *Ланчин* двір, хутір, присілок тощо), підтвердженням якому є ОН: слов'ян. *Ланка* [Бучко, с. 84, із посиланням на: Морощкин, с. 110], блр. *Ланка* та похідні: *Ланкін*, *Ланкевіч*, *Ланько* [Бірыла 1969, с. 244], болг. *Ланка* (< *Лана*, *Илиянка*) [Заимов, с. 136] та ін.; **Малинівка** (Рог.). Для найменування поселення теоретично припустимі такі варіанти мотивації: 1. Українським прикметником *малиновий* ‘який має колір ягоди малини; темно-червоний’ [СУМ, IV, с. 607] + суфікс *-к-а*; 2. (Контактним) (мікро)топонімом *Малинів(-ов-а, -ов-е, -ов-ий)* (пор., напр., сучасна нп укр. *Малинове* (4 – Дніпропетровська, Донецька та ін. обл.) [АТУ, с. 409]) + суфікс *-к-а*; 3. Онімізація незафіксованого апелятива **малинівка*; 4. Відпрізвиськовим антропонімом *Малина* (< д.-рус. *малина* ‘мала кількість, неважливість за величиною’, рос. діал. *малина* ‘мала кількість чого-небудь’, ‘людина, мала ростом’, чеськ. *malina* ‘потік води, який час від часу б'є з-під землі’, болг. діал. *малина* ‘друга ятрівка, яка молодша від чоловіка’, ‘незаміжня ятрівка’ [ЭССЯ, 17, с. 158]) + суфікс *-ів-к-а*. Для підтвердження відантропонічного походження пор. ОН: д.-рус. Куземка *Малина*, 1498 р. [Тупиков, с. 241; Веселовский, с. 192], сучасне українське прізвище в Івано-Франківській обл. – *Малин* [КПУ ІФ, 2, с. 178], антропонім *Малинка* [КПУ Льв., 1, с. 300], схв. *Малын* – ім'я і прізвище [ЭССЯ, 17, с. 158] та ін. Стосовно ідентичних топонімів додамо ще 31 сучасний нп *Малинівка* в межах України [АТУ, с. 409], а також блр. *Малінаўка* (Брестська, Гомельська та Мінська обл.), рос. *Малиновка* – в колишніх Владимирській, Тамбовській, Тверській губ. [Шульгач, с. 83]; **Маринопіль** (Гал.). Топонім утворений у результаті онімізації словосполучення *поле Марини* (*Марії*) з чергуванням ненаголошених голосних звуків *o // i* в останньому, пор. ще сучасні *Маринопіль* (3), *Маркопіль*, *Михайлопіль*, *Орестопіль* – ойконіми в Україні [АТУ, с. 410, 412, 422], *Маринополь* (*Марьянополе*) – поселення в колишній Харківській губ., *Маринполь* – топонім у Вітебському уїзді [Vasmer RGN, V, s. 410 – 411] і под.; **Надіїв** (Дол.). Найменування поселення мотивоване антропонімом *Надій* + посесивний суфікс *-ів*, підтвердженням яко-

Назви населених пунктів Івано-Франківської області...

му є ОН: укр. *Надей*, блр. *Надзеі* [Худаш 2004, с. 240], ст.-пол. *Nadziej* (“... Opole cum his ... Sus, *Nadey*”), 1136 р. [SSNO, IV, s. 6], чеськ. *Nadej* [Худаш 2004, с. 240] та ін.; **Насташине** (Гал.). В.В. Котович розглядає топонім як дериват від ОН *Настаська* + формант *-инь* [4, с. 103]. Найменування поселення мотивоване антропонімом **Насташ(х)а* + посесивний суфікс *-ин-е* (первісно *Насташ(х)ине* поле, дворище, село тощо). Пор. ОН: сучасне укр. *Настас*, *Анастасій* [Скрипник, Дзятківська, с. 38], а також (похідні) укр. *Настасяк*, *Насташук* [Holutiak, s. 292] і под. З-поміж споріднених топонімів додамо укр. *Насташківське* – гелонім у Київській обл. [СМУ, с. 273]; **Німшин** (Гал.). В.В. Котович розглядає топонім як похідне від ОН **Нѣмка* + суфікс належності *-инь* [4, с. 104]. Ойконім мотивований антропонімом **Німши(х)а* + посесивний суфікс *-ин* (первісно *Німшин* двір, хутір, присілок тощо). Пор. сучасна ОН укр. *Німфа* < *Німфодора* [Скрипник, Дзятківська, с. 166]; **Олещин** (Тл.). Найменування поселення мотивоване власним іменем *Олеська*, *Олешка* + посесивний суфікс *-ин* (первісно *Олещин* двір, хутір, присілок тощо). Додамо ОН: укр. *Олеська* < *Олександра* [Трійняк, с. 263], *Олешка* [Бучко, с. 96] та ін.; **Палагичі** (Тл.). На нашу думку, це множинна форма від антропоніма **Палагич* – дериват від ОН **Палага* + патронімічний суфікс *-ич-і* або ж онімізація катойконіма *палагичі* ‘група людей, що прибула з нп **Па-*

лагик’; **Рогатин** (Рог.). За місцевими переказами, назва походить від оленя-рогача [ІМСУ ІФ, с. 441-442]. На наш погляд, топонім пов’язаний з особовою назвою *Рогата* (а не від антропоніма *Рогъ* < *Роговладъ* чи *Рогнѣдь* + формант *-ата* [4, с. 56]) + посесивний суфікс *-ин* (первісно *Рогатин* двір, хутір, присілок тощо). Пор. ОН: сучасне укр. *Рогата* [Трійняк, с. 312], *Рогатъ* [6, с. 103] та (похідні) *Иванъ Рогатинецъ*, 1649 р. [Реєстр, с. 251], *Рогатинець* [ОКІУМ]; ст.-рос. Образец *Рогатый* Бестужев, 1569 р. [Веселовский, с. 269] тощо; **Химчин** (Кос.). Назва поселення мотивована особовим ім’ям *Химка* < *Юхимія* + посесивний суфікс *-ин* (первісно *Химчин* двір, хутір, присілок тощо), підтвердженням якому є ОН: сучасне укр. *Химка* [Редько, с. 230, Трійняк, с. 411] рос. *Химка* (< *Ефимия*) [Петровский, с. 114, 378] або ж від ОН *Химка* < *Хима* (~ із рос. діал. *хима* ‘шия’, ‘простуватий, дурненький’ [ЭССЯ, 8, с. 157]) (пор. укр. *Хима* [Трійняк, с. 411], ст.-рос. *Хима* Василий Гаврилович Ржевский, II пол. XV ст. [Веселовский, с. 338], ст.-блр. Степан Иванович *Хима*, 1646 р.; Бірыла, с. 268) та ін.

Таким чином, дослідження назв населених пунктів Івано-Франківської області, мотивованих християнськими канонічними іменами, показало, що в ойконіміконі вказаного регіону наявна чимала кількість топонімів, які мають у своїй основі християнські антропоніми. Як правило, більшість із них становлять чоловічі імена.

СКРОЧЕННЯ НАЗВ АДМІНІСТРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ

Бог.	– Богородчанський
Вер.	– Верховинський
Гал.	– Галицький
Гор.	– Городенківський
Дол.	– Долинський
ІФ	– Івано-Франківська(-ий)
Кал.	– Калуський
Кол.	– Коломийський
Кос.	– Косівський
Над.	– Надвірнянський
Рог.	– Рогатинський
Рож.	– Рожнятівський
Сн.	– Снятинський
Тис.	– Тисменицький
Тл.	– Тлумацький

ДЖЕРЕЛА

- АКЖМУ – Актова книга Житомирського міського уряду кінця XVI ст. (1582-1588 рр.) / Відп. ред. В.М. Русанівський. – К.: Наукова думка, 1965. – 189 с.
 АТУ – Українська РСР: Адміністративно-територіальний устрій на 1 січня 1987 р. / Відп. ред. В.І. Кирненко, В.І. Стадник. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1987. – 504 с.
 АЮЗР – Архив Юго-Западной России, изд. Временною комиссиею для разбора древних актов [...]. – Киев, 1859-1914. – Ч. I – VIII.

- Бець, Бойчук – Бець Д., Бойчук М. Гуцульське село Ільці. Історико – довідкове видання, гуцульський фольклор, народна спадщина. – Верховина: Гуцульщина, 2002. – 112 с.
- Бірыла – Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія: Уласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы. – Мінск: Навука і тэхніка, 1966. – 328 с.
- Бірыла 1969 – Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія. 2: Прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексікі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1969. – 506 с.
- Бучко – Бучко Д.Г. Походження назв населених пунктів Покуття. – Львів: Світ, 1990. – 144 с.
- Бялькевіч – Бялькевіч І.К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. – Мінск: Навука і тэхніка, 1970. – 512 с.
- Веселовский – Веселовский С.Б. Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии. – М.: Наука, 1974. – 382 с.
- Горпинич, Бабій – Горпинич В.О., Бабій Ю.Б. Прізвища Середньої Наддніпряниці (Ономастика і апелятиви). – Дніпропетровськ: Пороги, 2004. – Вип. 20. – 141 с.
- Грінченко – Словарь української мови / Упоряд. з дод. влас. матеріалу Б. Грінченко. – К.: Наукова думка, 1907-1909. – Т. 1 – 4.
- Заимов – Заимов Й. Български именник. – София: Издателство на българската академия на науките, 1988. – 310 с.
- ІМСУ ІФ – Історія міст і сіл Української РСР: Івано-Франківська область. – К.: Інститут історії академії наук УРСР, 1971. – 639 с.
- Казаков – Казаков В.С. Именослов: Словарь славянских имен и прозвищ. 4-е изд. – М.; Калуга: Русская правда, 2002. – 239 с.
- КПУ ІФ – Книга пам'яті України: Івано-Франківська область. – Львів: Каменяр, 2001. – Т. 2. – 758 с.; 2003. – Т. 3. – 295 с.
- КПУ Льв. – Книга пам'яті України: Львівська область: У 4-ох томах. – Львів: Пам'ять, 1995. – Т. 1 – 536 с.; 1995. – Т. 2. – 560 с.
- Морошкин – Морошкин М. Славянський именослов, или Собрание славянских личных имен в алфавитном порядке. – СПб., 1867. – 108 с.
- НПК – Новгородские писцовые книги, изд. Археографическою комиссиею. – СПб., 1859-1910. – Т. 1-6 и указатель.
- ОАІУМ – Ономастичний архів Інституту української мови НАН України.
- ОКІУМ – Ономастична картотека Інституту української мови НАН України.
- Петровский – Петровский Н.А. Словарь русских личных имен. – М.: Советская энциклопедия, 1966. – 384 с.
- Рапановіч Бр. – Рапановіч Я.Н. Слоўнік назваў населених пунктаў Брэсцкай вобласці. – Мінск: Навука і тэхніка, 1980. – 176 с.
- Рапановіч Гом. – Рапановіч Я.Н. Слоўнік назваў населених пунктаў Гомельскай вобласці. – Мінск: Навука і тэхніка, 1986. – 240 с.
- Редько – Редько Ю.К. Довідник українських прізвищ. – К.: Радянська школа, 1969. – 256 с.
- Реєстр – Реєстр Війська Запорозького 1649 року: Транслітерація тексту / Підгот. до друку: О.В. Тодійчук (гол. упоряд.), В.В. Страшко, Р.І. Осташ та ін. – К.: Наукова думка, 1995. – 592 с.
- СГУ – Словник гідронімів України / Ред. колегія: А.П. Непокупний, О.С. Стрижак, К.К. Цілуйко. – К.: Наукова думка, 1979. – 783 с.
- Сіреджук – Сіреджук П. З хроніки заселення Галицької Гуцульщини // Історія Гуцульщини / Гол. ред. М. Домашевський. – Львів: Логос, 1999. – Т. IV. – С. 124-151.
- Сіреджук 2003 – Сіреджук П. Першовитоки Прикарпаття // Краєзнавчий збірник на пошану Богдана Гаврилівца / Голова ред. кол. В. Грабовецький. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2003. – С. 41 – 55.
- Скрипник, Дзятківська – Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей: Словник-довідник. – К.: Наукова думка, 1996. – 336 с.
- СКТК – Справочник квартирных телефонов г. Киева / Сост. Д.М. Циолек. – К.: Наукова думка, 1976. – 983 с.
- СМУ – Словник мікрогідронімів України. Волинь, Житомирщина, Запоріжжя, Київщина, Кіровоградщина, Полтавщина, Черкащина / За ред. О.П. Карпенко. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
- СП – Свіча пам'яті. 60-річчю Перемоги над німецько-фашистськими загарбниками у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр. присвячується / Автор концепт. та упор. О.В. Векленко. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. – Кн. 2. – 544 с.
- СУМ – Словник української мови / Гол. ред. І.К. Білодід. – К.: Наукова думка, 1970-1980. – Т. I – XI.
- ТД – Телефонний довідник: Радехів 2003. – Червоноград: Панорама, 2003. – 120 с.
- Трійняк – Трійняк І.І. Словник українських імен. – К.: Довіра, 2005. – 509 с.
- ТС – Тураўскі слоўнік / Рэд. А.А. Крывіцкі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1982-1987. – Т. 1 – 5.

- Тупиков – Тупиков Н.М. Словарь древнерусских личных собственных имен. – СПб., 1903. – 857 с.
- Худаш – Худаш М.Л. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів: Утворення від слов'янських автохтонних відкомполітичних скорочених особових власних імен. – К.: Наукова думка, 1995. – 363 с.
- Худаш 2004 – Худаш М. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапеліативних антропонімів). – Львів: ПТВФ “Афіша”, 2004. – 536 с.
- ХХД – Хто є хто на Дніпропетровщині. Наші земляки: Довідково-біографічне видання / Авт.-упор. В. Болгов. – К.: ВАТ “Поліграфкнига”, 2005. – 256 с.
- Чучка – Чучка П. Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник. – Львів: Світ, 2005. – 704 с.
- Шульгач – Шульгач В.П. Ойконімія Волині: Етимологічний словник-довідник. – К.: Київ, 2001. – 189 с.
- ЭССЯ – Этимологический словарь славянских языков: Праславянский лексический фонд / Под ред. О.Н. Трубачева. – М.: Наука, 1974-2005. – Вып. 1 – 32.
- Holutiak – Holutiak-Hallick S.P. Jr. Dictionary of Ukrainian Surnames in the United States. – Georgia: Slavic Onomastic Research Group, 1994. – 493 s.
- Im. m. – Imenik mesta. Pregled svih mesta i opština, narodnih odbora srezova i pošta u Jugoslaviji. – Beograd: Službenog lista FNRJ, 1956. – 499 s.
- Rymut – Rymut K. Nazwiska polaków: Słownik historyczno-etymologiczny. – Kraków: Wyd-wo Instytutu Języka Polskiego PAN, 1999-2001. – Т. I – II.
- SG – Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich / Pod. red. F. Sulimierskiego. – Warszawa: Nowy Świat, 1880-1902. – Т. I – XV.
- SSNO – Słownik staropolskich nazw osobowych / Pod red. W. Taszyckiego. – Wrocław etc., 1965-1985. – Т. I – VII.
- Vasmer RGN – Russisches geographisches Namenbuch / Begr. von M. Vasmer. – Wiesbaden: Akademie der Wissenschaften und der Literatur, 1962-1980. – Bd I – X.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дрогомирецький П. Прикарпатські топоніми: історико-етимологічні замітки // Красназавчий збірник на пошану Богдана Гавриліва / Голова ред. кол. В. Грабовецький. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2003. – С. 61-65.
2. Ісаків: історико-краєзнавчий нарис / Ред.-упор. М. Березовський. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. – 96 с.
3. Кацишин Й., Кацишин О., Зайшлий М. Слово про рідний Войнилів. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. – 136 с.
4. Котович В.В. Ойконімія Опілля ХІІ-ХХ ст.: Дис. ... канд. філол. наук. – Тернопіль: Тернопільський державний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2000. – 291 с.
5. Котович В.В. Походження назв населених пунктів Опілля: Монографія. – Дрогобич: Відродження, 2000. – 156 с.
6. Котович В.В. Ойконімія Рогатинщини // Студії з ономастики та етимології. 2004 / Відп. ред. О.П. Карпенко. – К.: Інститут української мови НАН України, 2004. – С. 96-107.
7. Редька Я.П. Реконструкція ойконімічної системи Львівської землі Руського воєводства кінця ХІV ст. // Студії з ономастики та етимології. 2005 / Відп. ред. В.П. Шульгач. – К.: Інститут української мови НАН України, 2005. – С. 153-170.
8. Суперанская А.В. Русская адаптация заимствованных антропонимов // Сельская Россия: прошлое и настоящее. Доклады и сообщения девятой российской науч.-практич. конф. (Москва, декабрь, 2004) / Отв. ред.: А.В. Петриков, З.В. Рубцова. – М.: Энциклопедия российских деревень, 2004. – Вып. 3. – С. 466-472.
9. Федунків З.Б. Назви населених пунктів Галицького району // Галич і Галицька земля: Збірник наукових праць / Ред. кол.: П.П. Толочко, В.Д. Баран, О.Б. Береговський. – К.; Галич: Вид-во Отців Василян “Місіонер”, 1998. – С. 132-135.
10. Шульгач В.П. К реконструкции праславянского лексического фонда: производные на *-уль (на основе ономастического материала “Новгородских писцовых книг”) // Студії з ономастики та етимології. 2003 / Відп. ред. В.П. Шульгач. – К.: “Аспект”, 2003. – С. 69-90.
11. Яцій В.О. Про одну словотвірну модель в ойконімії України (назви поселень на -ч-) // Студії з ономастики та етимології. 2004 / Відп. ред. О.П. Карпенко. – К.: Інститут української мови НАН України, 2004. – С. 212-227.

Яций В.А.

НАИМЕНОВАНИЯ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ ИВАНО-ФРАНКОВСКОЙ ОБЛАСТИ, МОТИВИРОВАННЫЕ ХРИСТИАНСКИМИ КАНОНИЧЕСКИМИ ИМЕНАМИ

В статье анализируются наименования поселений Ивано-Франковской области, в основе которых христианские канонические имена или их варианты. Исследованы отпатронимные ойконимы и наименования населенных пунктов, мотивированные женскими именами. Сосредоточено внимание и на исторических фиксациях соответствующих топонимов (“Λογος ὀνομαστική”, № , 2008, с. 37-47).

Ключевые слова: антропоним, дериват, катойконим, личное наименование, ойконим, онимизация, посессивный суффикс, топоним

Yatsiy V.A.

THE SETTLEMENTS NAMES OF IVAN-FRANKO OBLAST DERIVED FROM THE CHRISTIAN CANONIC NAMES

In the article there settlements names of Ivan-Franko oblast derived from the canonic names (or their variants) are analized. There depatronymic and dematronymic oikonoms also are examined. The attention is fixed on historical mentions of the corresponding toponyms too (“Λογος ὀνομαστική”, № , 2008, с. 37-47).

Key words: *anthroponym, derivate, catoyconym, oikonym, onymization, personal name, possessive suffix, toponym.*